

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri

Ekosysteemit ja alusta

Määrittely

0.9

Päiväys 13.3.2017

Tiivistelmä

Julkisen palvelujen kokonaisarkkitehtuurin kohteet voidaan jäsentää alustapalvelujen ja ekosysteemien avulla. Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin ekosysteemimalli jakautuu kolmeen tasoon:

1. Mahdollistajat, yhteiset kansalliset alustat
2. Alustapalvelut
3. Loppukäyttäjäpalvelut

Kansallisten alustojen mahdollistajaekosysteemien yleisestä ohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö, ja operatiivisesta toteutuksesta vastaa eri virastot, esim. osa suomi.fi-palveluista on vastuutettu Väestörekisterikeskukselle. Mahdollistajaekosysteemit ovat pääosin toimiala- ja toimintoriippumattomia.

Alustapalveluiden ekosysteemit muodostavat kokonaisuuksia, joiden varaan voidaan toteuttaa tietyn toiminnallisen kokonaisuuden tai toimialan palveluja. Alustapalveluekosysteemejä koordinoi tai niistä vastaa ministeriö.

Loppukäyttäjäpalvelut tukeutuvat sekä alustapalveluihin että mahdollistajapalveluihin ja ne muodostavat asiakaskohtaisia, palvelualuekohtaisia ja intressiryhmäkohtaisia usein hyvin joustavia ja dynaamisia ekosysteemejä.

Ekosysteemit eivät ole staattisia vaan niitä voi muodostua lisää. Mahdollistajaekosysteemien muodostumista koordinoi valtiovarainministeriö ja alustapalveluja voidaan muodostaa ministeriöissä tai ministeriöyhteistyössä. Loppukäyttäjäekosysteemejä voi muodostua vapaammin lainsäädännön reunaehtojen puitteissa. Olennaista on hallittu kuvaaminen ja viestintä ekosysteemeistä ja niiden keskeisistä ominaisuuksista.

Ekosysteemistä suositellaan kuvattavan ainakin seuraavat asiat:

- Ekosysteemin omistaja tai koordinoija
- Ekosysteemin kuvaus ja tarkoitus
- Ekosysteemin loppuasiakkaat
- Säädökset ja sopimukset, joita ekosysteemissä sovelletaan
- Toimijat ja ekosysteemiin liittymisen ehdot
- Palvelut, joita ekosysteemi tarjoaa
- Tietosisällöt ja tietovarannot, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää
- Järjestelmät ja rajapinnat, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää
- Ekosysteemin yhteistyön välineet ja dokumenttipankki

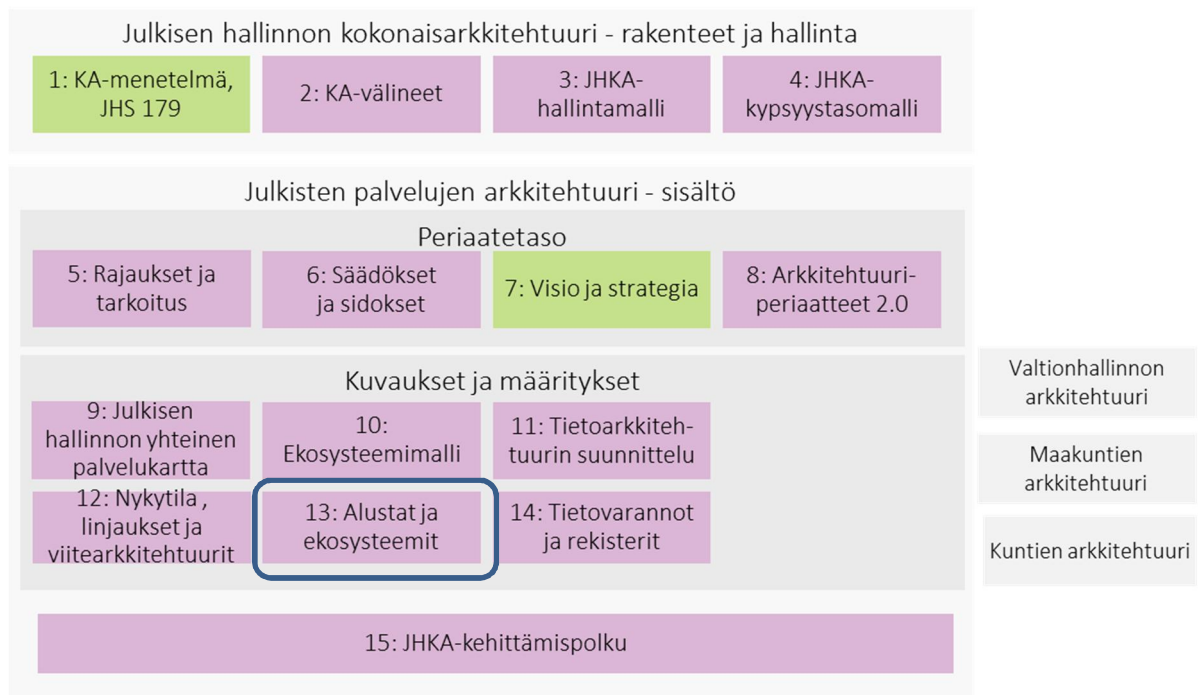
Sisällysluettelo

1 Johdanto	4
1.1 Ekosysteemien asema julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurissa	4
1.2 Dokumentin rakenne	4
1.3 Lähtöaineistot	5
2 Alustan ja ekosysteemin kuvausmalli	5
2.1 Esimerkkikuvaus – oppijan palvelujen ekosysteemi (alustava)	7
3 Mahdollistajat, yhteiset alustapalvelut	9
3.1 Suomi.fi-palvelut	9
3.2 Turvallisuusverkkotoiminta	10
3.3 Perusrekisterit	10
4 Tunnistettuja ekosysteemejä	10
4.1 OmaKanta	10
4.2 Pitkäaikaissäilytyspalvelu	11

1 Johdanto

1.1 Ekosysteemien asema julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurissa

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin kuvaukset koostuvat rakenteen ja hallinnan kuvauksista sekä arkkitehtuurisisällöstä eli varsinaisista arkkitehtuurikuvauksista. Tämä dokumentti on osa sisällön kuvausta.

Kuva 1: Julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin dokumentaation rakenne

Ekosysteemien kuvauksien avulla arkkitehtuurityö jaetaan hallittaviin osakokonaisuuksiin. Kussakin ekosysteemissä kehitetään ko. ekosysteemin arkkitehtuuri yhdessä, ohjatusti. Ekosysteemimallissa kuvataan myös, miten ekosysteemien ohjaus toteutetaan ja miten dokumentoidaan, mitä ekosysteemejä on. Ministeriöillä on toimivaltaa velvoittaa organisaatioita hyödyntämään toimialansa alustapalveluja (esim. Sote-ekosysteemissä Kanta-palveluja). Tämä dokumentti kuvaa tunnistettuja julkisten palvelujen alustoja ja ekosysteemejä mallin mukaisesti. Itse malli on kuvattu dokumentissa JHKA 2.0 Ekosysteemimalli.

Julkisten palvelujen ekosysteemit muistuttavat organismeja siinä mielessä, että niiden määrä ja muoto muuttuvat koko ajan. **Ei siis ole tarpeen määritellä etukäteen ja ylhäältä mitä ekosysteemejä on tai tulee olla.** Ekosysteemit syntyvät ja muovautuvat käyttötarpeen mukaan. Siksi tämä dokumentti ei ole kattava tai tyhjentävä kuvaus julkisten palvelujen ekosysteemistä vaan päivittyvä johdanto.

1.2 Dokumentin rakenne

Tässä dokumentissa kuvataan yleisellä käytössä tai suunnitteilla olevia julkisen palvelujen alustoja ja ekosysteemejä. Varsinaiset kokonaisarkkitehtuurikuvaukset löytyvät kunkin ekosysteemin ylläpitäjältä, joka myös vastaa palvelusta ja sen dokumentoinnista. Dokumenttia päivitetään sitä mukaa kun uusia ja muuttuvia ekosysteemejä tunnistetaan JHKA-työskentelyssä.

Luvussa 2 kuvataan tiedot, joita ekosysteemistä on hyvä koota sitä hyödyntäville ja siihen kuuluville toimijoille. Luvussa 3 on karkealla tasolla kuvattu esimerkkinä yksi ekosysteemi – ekosysteemin omistajan/koordinoijan tulee tarkentaa tätä kuvausta. Julkisten palvelujen mahdollistajia ja yhteisiä alustapalveluja on kuvattu luvussa 4. Lopuksi on listattu joukko ekosysteemin tunnusmerkit täyttäviä palvelukokonaisuuksia.

Tässä dokumentissa esitetyt arkkitehtuurikuvaukset perustuvat palveluntuottajien kuvauksiin ja määrittelyihin, eikä niitä pidä käyttää suunnittelun tai päätöksenteon pohjana. Varsinaiset ajantasaiset ja kattavat arkkitehtuurikuvaukset löytyvät palveluntuottajilta.

1.3 Lähtöaineistot

Kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu- ja kuvausmenetelmien osalta määrittely pohjautuu julkisen hallinnon suositukseen kokonaisarkkitehtuurin suunnittelumenetelmästä (JHS 179 Kokonaisarkkitehtuurin suunnittelu ja kehittäminen, www.jhs-suositukset.fi).

2 Alustan ja ekosysteemin kuvausmalli

Alustojen ja ekosysteemien kuvausten tehtävänä ja tarkoituksena on mahdollistaa ekosysteemin kasvu ja erilaisten toimijoiden sujuva ja yhteentoimiva liittyminen ko. ekosysteemiin. Ekosysteemikuvaus antaa riittävän tiedon ekosysteemin toiminnasta siihen mahdollisesti liittyville toimijoille sekä muille ekosysteemeille, jotka kytkeytyvät ko. ekosysteemiin.

Ekosysteemistä suositellaan kuvattavan ainakin seuraavat asiat:

- Ekosysteemin omistaja tai koordinoija
- Ekosysteemin kuvaus ja tarkoitus
- Ekosysteemin loppuasiakkaat
- Säädökset ja sopimukset, joita ekosysteemissä sovelletaan
- Toimijat ja ekosysteemiin liittymisen ehdot
- Palvelut, joita ekosysteemi tarjoaa
- Tietosisällöt ja tietovarannot, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää
- Järjestelmät ja rajapinnat, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää
- Ekosysteemin yhteistyön välineet ja dokumenttipankki

Ekosysteemin omistaja tai koordinoija

Alustaekosysteemeillä on tyypillisesti omistaja, joka ohjaa alustan kehittämistä ja hallinnoi, ketkä voivat liittyä ko. alustaekosysteemiin. Innovaatio- ja intressiekosysteemeillä ei välttämättä ole omistajaa, mutta niilläkin on yleensä joku koordinoijataho. Ekosysteemin kuvauksessa tulee kuvata ekosysteemin omistajan tai koordinoija sekä tämän yhteystiedot. Tätä kautta ekosysteemistä potentiaaliset tahot voivat saada lisätietoja ekosysteemistä.

Ekosysteemin kuvaus ja tarkoitus

Ekosysteemin kuvauksessa kuvataan, mikä ekosysteemin on ja mistä osista tai alueista se koostuu. Ekosysteemin kuvauksessa on myös hyvä kuvata, mitkä osuudet kokonaisuudesta ovat valmiina ja mitkä ovat vielä kehitteillä. Jos ekosysteemi on luonut yhteisen kehittämisen tiekartan, tämä on hyvä myös julkistaa.

Keskeinen tieto on kuvata, mikä on kyseisen ekosysteemin tarkoitus – mitä se tavoittelee, miksi se on olemassa. Tämä yhteinen tarkoitus on se liima, joka kokoaa ekosysteemin.

Ekosysteemin loppuasiakkaat

On tärkeä tunnistaa keitä varten ekosysteemi on olemassa – ketkä ovat sen loppuasiakkaita. Esimerkiksi Kanta-alustaekosysteemi on hyvinvoinnistaan kiinnostuneita asiakkaita varten; ennaltaehkäisyn kautta terveisiin kansalaisiin sekä potilaisiin, jotka tarvitsevat sairauteensa hoitoa tai kuntoutusta. Loppuasiakkaat tulee kuvata ekosysteemikuvaukseen.

Säädökset ja sopimukset, joita ekosysteemissä sovelletaan

Julkisen hallinnon palveluja ohjaavat usein lait ja säädökset. Ekosysteemiin liittyminen tai siihen kuuluminen voi olla lakisääteistä tietyille toimijoille. Vastaavasti siihen kuuluminen voi olla rajattu lainsäädännöllä vain tietyille toimijoille (esim. Tuve). Ekosysteemikuvauksessa tulee kuvata tiiviisti, mitkä lainsäädäntötausta rajaa tai ohjaa ekosysteemiä.

Ekosysteemissä voidaan lainsäädännön lisäksi määrittää omia sisäisiä sopimuksia, joita ekosysteemissä toimiminen edellyttää. Myös nämä on hyvä mainita ekosysteemikuvauksessa.

Toimijat ja ekosysteemiin liittymisen ehdot

Ekosysteemikuvauksessa on hyvä kuvata, mitä toimijoita siihen kuuluu ja missä rooleissa. Alustaekosysteemissä voidaan käyttää ekosysteemikarttaa, jossa keskelle kuvataan ekosysteemin omistaja- ja ohjaajaroolit, seuraavalle kehälle ekosysteemin palveluntuottajat ja ulommalle kehälle muut ekosysteemiin kuuluvat tai vaikuttavat tahot.

Tässä yhteydessä on hyvä kuvata myös, miten ekosysteemiin voi liittyä ja mitä ehtoja tähän on.

Palvelut, joita ekosysteemi tarjoaa

Erityisesti alustaekosysteemeissä on alusta, joka tarjoaa palveluita koko ekosysteemeille. Muissa ekosysteemityypeissä yhteiskäyttöiset palvelut voivat olla hajautettuja. Tarjottavat ja hyödynnettävät palvelut on hyvä kuvata ekosysteemikuvauksessa.

Tietosisällöt ja tietovarannot, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää

Ekosysteemin yhteentoimivuus perustuu vahvasti semanttiseen yhteentoimivuuteen - yhteisiin käsitteisiin, tietoihin ja tietomalleihin. Ekosysteemissä käytettävät tietosisällöt sekä yhteiskäyttöiset tietovarannot ovat keskeisiä kuvattavia asioita ekosysteemikuvauksessa.

Järjestelmät ja rajapinnat, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää

Edistyneet ekosysteemit tarjoavat digitaalisia palveluja suoraan hyödynnettäväksi. Nämä digitaaliset palvelut ja palvelurajapinnat mahdollistavat sujuvan digitaalisten palvelujen organisen

kokonaisuuden. Digitaaliset palvelut mahdollistavat myös uusien innovaatioiden toteuttamisen osaksi ekosysteemiä. Ekosysteemin tulee kuvata sen järjestelmäpalvelut ja näiden rajapinnat sekä näiden käyttöehdot.

Ekosysteemin yhteistyön välineet ja dokumenttipankki

Ekosysteemi pysyy elävänä ja kehittyvänä vain, jos kommunikointi ja vuorovaikutus siinä on sujuvaa ja helppoa. Kuvatkaa, miten ekosysteemissä voidaan kommunikoida – esim. verkkosivut, aineistot, somekanavat tms. Kuvatkaa myös, mistä tarkempaa materiaalia ekosysteemistä on saatavilla.

2.1 Esimerkkikuvaus – oppijan palvelujen ekosysteemi (alustava)

Ekosysteemin omistaja tai koordinoija

Oppijan palvelujen ekosysteemi on alustapalveluekosysteemi, jota ohjaa opetus- ja kulttuuriministeriö ja operatiivisesti sen toteutuksesta vastaa Opetushallitus.

Ekosysteemin kuvaus ja tarkoitus

Ekosysteemin tarkoituksena on varmistaa opetuksen ja koulutuksen kansallinen yhteentoimivuus, parantaa oppijan näkökulmasta opetukseen ja koulutukseen hakeutumista ja edistää luotettavan ja kiistämättömän tutkinto- ja opintosuoritustiedon käyttöä oppilaitosten välillä ja työelämässä.

Ekosysteemin loppuasiakkaat

Ekosysteemin loppuasiakkaina ovat ensisijaisesti oppijat – oppilaat ja opiskelijat kaikilla koulutusasteilla. Toissijaisesti ekosysteemi hyödyntää oppilaitoksia ja koulutuksen järjestäjiä ja välillisesti tutkintotietoja toiminnassaan tarvitsevia viranomaistoimijoita sekä mahdollisesti tulevaisuudessa työllisyyspalveluja tuottavat organisaatiot ja sidosryhmät.

Säädökset ja sopimukset, joita ekosysteemissä sovelletaan

Opetushallitus määrittää sopimukset, joita ekosysteemiin kuuluvien toimijoiden tulee noudattaa.

Ekosysteemissä noudatetaan erityisesti seuraavaa lainsäädäntöä:

- Laki opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä (1058/1998)
- Henkilötietolaki (HetiL, 523/1999),
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999),
- Laki Opetushallituksesta (182/1991),
- Laki ammatillisesta koulutuksesta (630/1998),
- Lukiolaki (629/1998),

Valtioneuvoston asetus ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja perusopetuksen jälkeisen valmistavan koulutuksen hakumenettelystä (294/2014);

- Yliopistolaki (558/2009),
- Ammattikorkeakoululaki (351/2003),
- Valtioneuvoston asetus korkeakoulujen yhteishausta (293/2014)

Toimijat ja ekosysteemiin liittymisen ehdot

Toimijoina ovat kaikki Suomessa toimivat opetuksen ja koulutuksen järjestäjät sekä tutkintotietoa käyttävät viranomaistoimijat. Opetushallitus määrittää ekosysteemiin liittymisen ehdot.

Palvelut, joita ekosysteemi tarjoaa

Ekosysteemin palvelukokonaisuuden yksittäiset palvelut on jaettu kahteen ryhmään: asiakasyksikön palveluihin ja yleiskäyttöisiin palveluihin.

- Asiakasyksikön palvelu tukee vain yhden yksikön prosessin toteuttamista. Kyseinen yksikkö omistaa palvelun, vastaa sen sisällöstä, kehittämisestä, ylläpidosta ja rahoituksesta. Esimerkiksi Opiskelijavalinta-yksikön käyttämä sijoittelupalvelu (osa hakeutujan palveluja) on asiakasyksikön palvelu, jota ei käytä mikään muu yksikkö.
  - Erikoistumiskoulutusten julkinen luettelo
  - Koski
  - Valtionavustusjärjestelmä
  - Ammatillisen koulutuksen palautejärjestelmä
  - Tutkintotoimikuntarekisteri
  - osaan.fi
  - näyttötutkintahaku.fi
  - Hakeutujan palvelut
- Yleiskäyttöiset palvelut tukevat ja toteuttavat osaltaan yksikköjen toimintaa ja niitä hyödyntävät useat yksikkökohtaiset prosessit. Yleiskäyttöiset palvelut omistaa Tietohallintoyksikkö, joka vastaa niiden sisällöstä, kehittämisestä ja kustannuksista.
  - Koodistopalvelu
  - Käyttäjä- ja henkilöhallintapalvelu
  - Organisaatietietojen hallintapalvelu

Tietosisällöt ja tietovarannot, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää

Keskeisiä tietovarantoja, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää, ovat:

- Koodistopalvelu
- Käyttäjä- ja henkilötietojen hakupalvelu
- Organisaatietietojen hakupalvelu
- Opintopolku.fi:ssä opintotarjontatiedot
- Tulevassa Koski-palvelussa tutkintotiedot ja myöhemmin mahdollisesti opintosuoritustiedot

Järjestelmät ja rajapinnat, joita ekosysteemissä voidaan hyödyntää

Rajapintakuvaukset on kuvattu:

<https://confluence.csc.fi/display/OPHPALV/Tekninen+dokumentaatio>

Ekosysteemin yhteistyön välineet ja dokumenttipankki

Keskeisenä dokumenttipankkina toimii wiki-sivu:

<https://confluence.csc.fi/display/OPHPALV/Opetushallituksen+palvelukokonaisuus>

Tämän lisäksi loppukäyttäjille on kansallisista opetukseen hakeutumisen palveluista saatavissa tietoa Opintopolku.fi:n verkkosivuilta: <https://opintopolku.fi/wp/fi/>

3 Mahdollistajat, yhteiset alustapalvelut

Mahdollistajat ovat toimiala- ja täten myös ekosysteemiriippumattomia yleispalveluja ja yleisiä kohde- ja viitearkkitehtuureja, joita voidaan hyödyntää muissa ekosysteemitasoissa. Näiden palvelujen käytännön toteutus- ja ylläpitovastuu kohdennetaan kuitenkin usein muille virastoille. Valtiovarainministeriö ja JHKA-toiminto vastaa mahdollistaja-arkkitehtuurien ja niiden palvelujen yleisestä ohjauksesta tietohallintolain (laki julkisen hallinnon tietohallinnon ohjauksesta) mukaisesti. Esim. VRK vastaa kansallisen palveluväylän ja kansallisen palveluarkkitehtuurin palveluista. Valtionhallinnon rahoituksella toteutettavat yleiset mahdollistajat toimivat peruskivenä julkisen hallinnon palvelujen toteuttamiselle. Mahdollistajia ovat sekä niihin liittyvät viite- ja kohdearkkitehtuurit että näiden mukaisesti toteutetut palvelut.

Mahdollistajien arkkitehtuurikehityksessä tulee ottaa huomioon mm.:

- Alustan strategian kehittäminen
- Alustan käyttö- ja hyödyntämisoikeuksien määrittely
- Alustan palvelujen määrittäminen ja kehittäminen
- Alustan kehittämistä tukevan avoimen innovaatioprosessin määrittely ja käyttöönotto
- Alustan arkkitehtuurin kehittämispolun määrittäminen

3.1 Suomi.fi-palvelut

Laissa hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista, 571/2016 (ns. KaPA-laki, astunut voimaan 15.7.2016) säädetään palveluiden tarjoamisesta ja käytöstä sekä palvelukohtaisista asioista. Lakia täydentää valtiovarainministeriön asetus eräiden hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin tukipalveluiden tuottamisesta 607/2016. Laki velvoittaa mm. valtion viranomaisia ja kunnalliset viranomaiset niiden hoitaessa laissa niille säädettyjä tehtäviä. Käyttövelvollisuus koskee Suomi.fi-verkkopalvelua, palvelutietovaranto, palveluväylä, tunnistusta, viestinvälitystä ja verkkomaksamista. Palvelut on otettava käyttöön laissa säädettyjen siirtymäsäännösten mukaisesti, kun tukipalvelu on käytettävissä ja vastaavan itsenäisesti hankitun palvelun palvelusopimus on päättynyt. Yksityiset yhteisöt, säätiöt ja elinkeinonharjoittajat saavat käyttää valtuuksia, Suomi.fi-verkkopalvelua, palvelutietovaranto, palveluväylä ja avoindata.fi:tä tietyin ehdoin.

Suomi.fi-palveluja tuottaa Väestörekisterikeskus. Suomi.fi-kartat-palvelusta vastaa Maanmittauslaitos ja Suomi.fi-maksut-palvelusta Valtiokonttori.

Suomi.fi-palvelutuotteiden avulla organisaatiot voivat toteuttaa parempia sähköisiä palveluita sekä tuoda tietonsa ja tarjontansa käyttäjien saataville helposti ja luotettavasti. Näitä ovat:

- Suomi.fi-verkkopalvelu tarjoaa julkishallinnon asiakkaille pääsyn sähköisiin palveluihin ja tiedot kaikista palveluista helposti yhdestä paikasta.
- Suomi.fi-kartat tarjoaa julkishallinnolle keskitetyn palvelun paikkatietojen ja karttojen hyödyntämiseen.
- Palvelutietovarantoa (PTV) hyödyntämällä palveluiden ja palveluntarjoajien tiedot voidaan kuvata yhdenmukaisesti minkä tahansa sähköisen palvelun käyttöön.
- Suomi.fi-palveluväylä tarjoaa vakioidun tavan tietojen siirtoon organisaatioiden välillä mahdollistaen turvallisten palvelukokonaisuuksien rakentamisen.
- Suomi.fi-tunnistus mahdollistaa Suomen ja EU-kansalaisen sähköisen tunnistamisen tietoturvallisesti erilaisia tunnistusvälineitä hyödyntäen.
- Suomi.fi-valtuudet-palvelun avulla voi tarkistaa henkilön tai yrityksen oikeuden asioida toisen henkilön tai yrityksen puolesta.
- Suomi.fi-viestit-palvelu mahdollistaa viranomaisten sähköisen tiedoksiantoviestinnän riippumatta siitä, missä formaatissa asiakas viestit haluaa vastaanottaa.

Suomi.fi-palvelujen kuvaukset ja tekniset määrittelyt löytyvät täältä:

<https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/>

3.2 Turvallisuusverkkotoiminta

Valtorin TUVE-yksikkö tuottaa Laki julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta -laissa (10/2015) nimetyille valtion virastoille ja laitoksille korkean varautumisen ja turvallisuuden vaatimukset täyttäviä tieto- ja viestintäteknisiä palveluja sekä integraatiopalveluja.

3.3 Perusrekisterit

Perusrekisterien vastuutahoja, tietosisältöjä ja käyttöä on kuvattu tarkemmin dokumentissa JHKA 2.0 Tietovarannot ja rekisterit.

4 Tunnistettuja ekosysteemejä

Seuraavassa on esimerkkinä muutama palvelukokonaisuus, jotka täyttävät ekosysteemin tunnusmerkit. Kattavaa listausta tai kuvausta julkisen hallinnon ekosysteemeistä ei vielä ole.

4.1 OmaKanta

Omakannan tavoite on, että potilaat osallistuvat oman terveytensä edistämiseen ja hoitoon. Terveystieteiden työt vähenevät sillä, että Omakannasta voidaan mm. kuitata informaatioita ja antaa suostumuksia. Omakanta on lakisääteinen sähköinen asiointipalvelu.

Kanta-palvelujen säädöspohja perustuu kahteen lakiin:

- Laki sähköisestä lääkemääräyksestä (eResepti-laki) säätelee sähköisen reseptin käyttöönoton pakolliseksi apteekkeille, terveydenhuollon toimintayksiköille ja terveydenhuollon toimintayksikön tiloissa vastaanottoa pitävälle ammatinharjoittajille. Käyttöönotto on vapaaehtoista terveydenhuollon toimintayksiköille Ahvenanmaalla sekä itsenäisinä ammatinharjoittajina muualla kuin terveydenhuollon toimintayksikön tiloissa toimiville lääkäreille ja hammaslääkäreille.
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (Asiakastietolaki) velvoittaa julkiset terveydenhuollon organisaatiot tallentamaan potilastiedot valta-

kunnallisesti keskitettyyn arkistoon. Yksityisille terveydenhuollon organisaatioille keskitetyn arkiston käyttöönotto on pakollista, jos potilasasiakirjojen pitkäaikaissäilytys toteutetaan sähköisesti. Käyttöönotto on vapaaehtoista terveydenhuollon toimintayksiköille Ahvenanmaalla.

Omakanta on kansalaisten verkkopalvelu, joka näyttää terveydenhuollon kirjaamia tietoja potilaasta ja hänen lääkityksestään. Palveluun pääsee Kanta-palvelujen verkkosivuilta sekä osoitteella omakanta.fi. Omakannasta näkee sähköiset reseptit, hoitoon liittyvät kirjaukset, laboratorio- ja röntgentutkimukset ja alle 10-vuotiaan huollettavan tiedot. Omakannassa voi myös pyytää reseptin uusimista, tallentaa oman hoitotahdon ja elinluovutustahdon ja antaa suostumuksen omien tietojen luovuttamiseen tai kieltää luovuttamisen.

Kanta-palveluista vastaa Kela.

Lisätietoja: <http://www.kanta.fi/fi/web/ammattilaisille/arkkitehtuuri>

4.2 Pitkäaikaissäilytyspalvelu

Kansallisen digitaalisen kirjaston pitkäaikaissäilytyspalvelussa (KDK:n PAS-palvelu) aloitettiin kulttuuriperintöaineistojen säilyttäminen 2015. Säilytettävän aineiston määrä kasvaa tasaisesti uusien organisaatioiden liittyessä PAS-palvelun hyödyntäjiin.

KDK:n PAS-palvelu on jatkuvasti kehittyvä palvelu ja tätä kehittämistä jatketaan läheisessä yhteistyössä arkistojen, kirjastojen ja museoiden kanssa. Tavoitteena on, että KDK:n PAS-palvelussa merkittävimmät digitoidut ja alkujaan digitaaliset kulttuuriperintöaineistot säilyvät myös tuleville sukupolville ja mahdollistaa aineistojen pitkäaikainen hyödyntäminen.

KDK:n PAS-palvelun alustana toimii keskitetty pitkäaikaissäilytysratkaisu (PAS-ratkaisu), joka keskittyy erityisesti pitkäaikaissäilytyksen bittitason toiminnallisuuteen ja prosesseihin ja jonka avulla voidaan tuottaa PAS-palveluita eri tarpeisiin.

KDK:n PAS-palvelun ja PAS-ratkaisun toteutuksesta vastaa Tieteen tietotekniikan keskus CSC, ja niitä kehitetään tiiviissä yhteistyössä myös Avoin tiede ja tutkimus -hankkeen kanssa.

Lisätietoja: <http://www.kdk.fi/fi/pitkaikaissailytys/maeaerittely-ja-dokumentit>

Muutoshistoria

Versio	Päiväys	Tekijä	Tarkastaja	Hyväksyjä	Muutoshistoria
0.9	2017-03-13	Jari Kallela, Mika Karjalainen			alustava versio palautetta varten

